EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

8. september 2009 *

Kohtuasjas C-478/07,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Handelsgericht Wieni (Austria) 27. septembri 2007. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. oktoobril 2007, menetluses

**Budějovický Budvar, národní podnik**

*versus*

**Rudolf Ammersin GmbH**,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans (ettekandja), A. Rosas ja K. Lenaerts, kohtunikud P. Kūris, E. Juhász, L. Bay Larsen ja P. Lindh,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: ametnik K. Sztranc-Sławiczek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. detsembri 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Budějovický Budvar, národní podnik, esindaja: *Rechtsanwalt* C. Petsch,

– Rudolf Ammersin GmbH, esindajad: *Rechtsanwalt* C. Hauer, *Rechtsanwalt* B. Goebel ja *Rechtsanwalt* C. Schulte,

– Tšehhi valitsus, esindajad: T. Boček ja M. Smolek,

– Kreeka valitsus, esindajad: I. Chalkias ja K. Marinou,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: B. Doherty, B. Schima ja M. Vollkommer,

olles 5. veebruari 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

**otsuse**

1 Eelotsusetaotlus puudutab EÜ artiklite 28 ja 30, akti Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu asutamislepingutesse tehtavate muudatuste kohta (ELT L 236, lk 33; edaspidi „ühinemisakt"), komisjoni 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 918/2004, millega kehtestatakse üleminekukorraldused põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitseks seoses Tšehhi Vabariigi, Eesti, Küprose, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia ühinemisega (ELT L 163, lk 88), ning nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 510/2006 põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (ELT L 93, lk 12) tõlgendamist.

2 See taotlus esitati Budějovický Budvar, národní podniki (edaspidi „Budvar"), Českе Budějovices (Tšehhi Vabariik) asutatud õlletootja ja Rudolf Ammersin GmbH (edaspidi „Ammersin"), Viinis (Austria) asutatud jookide turustamisega tegeleva ettevõtja vahelises kohtuvaidluses, mille ese on Budvari taotlus keelata Ammersinil turustada Saint Louisis (Ühendriigid) asutatud õlletehase Anheuser-Busch Inc.-i (edaspidi „Anheuser-Busch") poolt toodetavat õlut kaubamärgiga American Bud, kuna Tšehhi Vabariigi ja Austria Vabariigi vahel sõlmitud kahepoolsete lepingute alusel on viimati nimetatud liikmesriigis nimetust „Bud" õigus kasutada ainult Tšehhi Vabariigis toodetud õlle puhul.

## Õiguslik raamistik

*Rahvusvaheline õigus*

3 31. oktoobril 1958 sõlmitud päritolunimetuste kaitse ja nende rahvusvahelise registreerimise Lissaboni kokkuleppe – täiendatud 14. juulil 1967 Stockholmis ja muudetud 28. septembril 1979 (*Recueil des traités des Nations unies*, kd 828, nr 13172, lk 205, edaspidi „Lissaboni kokkulepe") – artikkel 1 sätestab:

„1. Riigid, mille suhtes käesolev kokkulepe kehtib, moodustavad tööstusomandi kaitse Pariisi Liidu raames eriliidu.

2. Riigid kohustuvad käesoleva kokkuleppe kohaselt oma territooriumil kaitsma eriliidu teiste osalisriikide kaupade päritolunimetusi, mida tunnustatakse ja kaitstakse päritolunimetustena päritoluriigis ning mis on registreeritud Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni [WIPO] aluslepingus viidatud […] rahvusvahelises büroos." [Siin ja edaspidi on nimetatud kokkulepet tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

4 Lissaboni kokkuleppe artikkel 2 sätestab:

„1. Käesoleva kokkuleppe tähenduses tuleb mõista päritolunimetuse all riigi, piirkonna või koha geograafilist tähist, millega tähistatakse sellest kohast pärinevat kaupa ja mille kvaliteet või omadused tulenevad eranditult või valdavalt asjaomasest geograafilisest piirkonnast koos selle looduslike ja inimfaktoritega.

2. Päritoluriik on riik, mille nimi või milles asuva piirkonna või koha nimi on päritolunimetus, mis on muutnud asjaomase kauba üldtuntuks."

5 Päritolunimetus BUD (päritolunimetus nr 598) registreeriti Ülemaailmses Intellektuaalse Omandi Organisatsioonis Lissaboni kokkuleppe alusel õlle jaoks 10. märtsil 1975.

*Ühenduse õigus*

Ühinemisakt

6 Ühinemisakti artikli 20 kohaselt:

„Käesoleva akti II lisas loetletud akte kohandatakse vastavalt kõnealuse lisa sätetele."

7 Ühinemisakti II lisa „Ühinemisakti artiklis 20 osutatud nimekiri" 6. peatüki A jao punkt 18 sätestab:

„31996 R 1107: komisjoni määrus (EÜ) nr 1107/96, 12. juuni 1996, geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste registreerimise kohta nõukogu määruse (EMÜ) nr 2081/92 artiklis 17 sätestatud korras (EÜT L 148 […], lk 1); muudetud järgmiste aktidega:

[…]

– 32002 R 1829: komisjoni määrus (EÜ) nr 1829/2002, 14. [oktoober] 2002 (EÜT L 277 […], lk 10).

a) Artiklile 1 lisatakse järgmine lõik:

„Nimed „Budějovické pivo”, „Českobudějovické pivo” ning „Budějovický měšťanský var” registreeritakse kaitstud geograafilise tähisena (KGT) ja loetletakse lisas vastavalt komisjonile esitatud kirjeldusele. See ei piira muude õlle kaubamärkide või teiste õiguste kasutamist, mis Euroopa Liidus on ühinemiskuupäeval olemas.”

b) Lisa B osas lisatakse pealkirja „Õlu” alla järgmine tekst:

„Tšehhi [V]abariik:

– Budějovické pivo (KGT)

– Českobudějovické pivo (KGT)

– Budějovický měšťanský (PGI)”.”

Määrus (EMÜ) nr 2081/92

8 Nõukogu 14. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2081/92 põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (EÜT L 208, lk 1; ELT eriväljaanne 03/13, lk 4) põhjendus 7 sätestab:

„on […] erinevusi eri riikide tavades registreeritud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste rakendamisel; tuleks paika panna ühenduse seisukoht; ühenduse kaitse-eeskirjad soodustavad geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste arengut, kuna tänu ühtsemale lähenemisviisile tagavad kõnealused eeskirjad ausa konkurentsi selliseid märgiseid kandvate toodete tootjate vahel ning suurendavad toote usaldusväärsust tarbija silmis”.

9 Määruse nr 2081/92 artiklid 5–7 kehtestavad selle määruse artiklis 2 osutatud geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste registreerimise korra, nn tavalise korra. Nimetatud määruse artikli 5 lõike 4 kohaselt saadetakse taotlus liikmesriigile, kus asjaomane geograafiline piirkond asub. Viimane kontrollib vastavalt sama määruse artikli 5 lõike 5 esimesele lõigule, kas taotlus on õigustatud, ning edastab selle Euroopa Ühenduste Komisjonile.

10 Kuna komisjonil võtab registreerimistaotluse läbivaatamine teatud aja ning kuna liikmesriikidel tuleks lubada anda ajutist riiklikku kaitset kuni nime registreerimise kohta otsuse tegemiseni, siis lisati nõukogu 17. märtsi 1997. aasta määrusesse (EÜ)

nr 535/97, millega muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 2081/92 (EÜT L83, lk 3; ELT eriväljaanne 03/13, lk 4), peale määruse nr 2081/92 artikli 5 lõike 5 esimest lõiku järgmine tekst:

„Kõnealune liikmesriik võib ettenähtud viisil edastatud nime kaitsta käesolevas määruses määratletud tähenduses riiklikul tasandil üksnes üleminekuajal ning vajaduse korral kehtestada kohanemisaja alates kõnealuse edastamise kuupäevast; […]

Kõnealune üleminekuaja riiklik kaitse lõpeb kuupäeval, mil tehakse otsus registreerimise kohta käesoleva määruse alusel. […]

Kui nimi ei ole registreeritud käesoleva määruse alusel, vastutab sellise riikliku kaitse tagajärgede eest üksnes asjaomane liikmesriik.

Liikmesriikide poolt teise lõigu alusel võetud meetmed toovad kaasa tagajärgi üksnes riigi tasandil; kõnealused meetmed ei mõjuta ühendusesisest kaubandust."

11 Määruse nr 2081/92 artikkel 17 kehtestab registreerimise korra, nn lihtsustatud korra, mida kohaldatakse selle määruse jõustumise ajal juba olemas olevate nimetuste registreerimisel. See säte näeb eelkõige ette, et liikmesriigid teatavad kuue kuu jooksul pärast määruse nr 2081/92 jõustumist komisjonile nimetused, mida nad soovivad vastavalt sellele määrusele registreerida.

12 Võttes arvesse asjaolu, et geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste registreerimise esimene ettepanek, mille komisjon pidi määruse nr 2081/92 artikli 17 lõiget 2 kohaldades koostama, esitati Euroopa Liidu Nõukogule alles 1996. aasta märtsis, mil suurem osa sama määruse artikli 13 lõikes 2 sätestatud viieaastasest üleminekuajast oli juba möödunud, asendati nimetatud lõige 28. märtsil 1997. aastal jõustunud määrusega nr 535/97 järgmise tekstiga:

„Erandina lõike 1 punktidest a ja b võivad liikmesriigid jätkata riiklike süsteemide rakendamist, millega lubatakse artikli 17 alusel registreeritud nimesid kasutada kuni viis aastat pärast registreerimise avaldamise kuupäeva, juhul kui:

– tooteid on sellise nime all seaduslikult turustatud vähemalt viis aastat enne käesoleva määruse avaldamise kuupäeva,

– ettevõtted on asjaomaseid tooteid kõnealuste nimede all seaduslikult turustanud pidevalt esimeses taandes osutatud aja jooksul,

– etiketil on selgelt märgitud toote tegelik päritolu.

Kõnealune erand ei tohi põhjustada toodete vaba turustamist sellise liikmesriigi territooriumil, kus kõnealuste nimede kasutamine on keelatud.”

13 Nõukogu 8. aprilli 2003. aasta määruse (EÜ) nr 692/2003 (millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2081/92 (EÜT L 99, lk 1; ELT eriväljaanne 03/38, lk 454)) artikli 1 punkt 15 sätestab:

„Artikli 13 lõige 2 ja artikkel 17 jäetakse välja. Siiski kohaldatakse kõnealuste artiklite sätteid jätkuvalt registreeritud nimetuste või selliste nimetuste suhtes, mille registreerimiseks on artiklis 17 osutatud korras esitatud taotlus enne käesoleva määruse jõustumist.”

Määrus nr 510/2006

14 Määrus nr 2081/92, mida on viimati muudetud nõukogu 14. aprilli 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 806/2003 (EÜT L 122, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 301), tunnistati määruse nr 510/2006 artikliga 19 kehtetuks. Viimane määrus jõustus selle Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval, 31. märtsil 2006.

15 Määruse nr 510/2006 põhjendus 6 sätestab:

„Sätestada tuleks ühenduse lähenemine päritolunimetustele ja geograafilistele tähistele. Ühenduse kaitse-eeskirjade raamistik võimaldab geograafilistel tähistel ja päritolunimetustel areneda, kuna tänu ühtsemale lähenemisviisile tagavad kõnealused eeskirjad selliseid märgiseid kandvate toodete tootjatele võrdsed konkurentsitingimused ja suurendavad toodete usaldusväärsust tarbijate silmis.”

16 Selle määruse põhjenduse 19 kohaselt:

„Käesoleva määruse jõustumise ajaks […] määruse […] nr 2081/92 […] alusel juba registreeritud nimetustele peaks laienema käesoleva määrusega sätestatud kaitse ning need tuleks automaatselt registrisse kanda. […]”

17 Nimetatud määruse artikli 1 „Reguleerimisala” lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Käesolevas määruses sätestatakse asutamislepingu I lisas osutatud inimtoiduks ette nähtud põllumajandustoodete ja käesoleva määruse I lisas loetletud toidu ning käesoleva määruse II lisas loetletud põllumajandustoodete päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitset käsitlevad eeskirjad.

[…]

2. Käesolevat määrust kohaldatakse, ilma et see piiraks ühenduse teiste erisätete kohaldamist.”

18 Sama määruse I lisa „Artikli 1 lõikes 1 osutatud toit” esimeses taandes on nimetatud „õlu”.

19 Määruse artikli 2 „Päritolunimetus ja geograafiline tähis” lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *päritolunimetus* – piirkonna, konkreetse koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse põllumajandustoodet või toitu:

– mis on pärit kõnealusest piirkonnast, konkreetsest kohast või riigist,

– mille kvaliteet või omadused tulenevad valdavalt või eranditult teatavast geograafilisest keskkonnast koos sellele iseloomulike looduslike ja inimfaktoritega ning

– mille tootmine, töötlemine ja valmistamine toimub määratletud geograafilises piirkonnas;

b) *geograafiline tähis* – piirkonna, konkreetse koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse põllumajandustoodet või toitu:

– mis on pärit kõnealusest piirkonnast, konkreetsest kohast või riigist ning

– mille eriline kvaliteet, maine või muud omadused tulenevad peamiselt asjaomasest geograafilisest piirkonnast ning

– mille tootmine ja/või töötlemine ja/või valmistamine toimub määratletud geograafilises piirkonnas.

2. Päritolunimetuste ja geograafiliste tähistena käsitatakse ka traditsioonilisi geograafilisi või mittegeograafilisi nimetusi, mis tähistavad põllumajandustoodet või toitu, mis vastab lõikes 1 sätestatud tingimustele.”

20 Selle määruse artikli 4 lõige 1 sätestab:

„Kaitstud päritolunimetuse (KPN) või kaitstud geograafilise tähise (KGT) kasutamiseks peab asjaomane põllumajandustoode või toit vastama spetsifikaadile.”

21 Määruse nr 510/2006 artiklid 5–7 kehtestavad selle määruse artiklis 2 osutatud geograafiliste tähiste ja pärituolunimetuste registreerimise korra. Nimetatud määruse artikli 5 lõike 4 kohaselt esitatakse juhul, kui registreerimistaotlus hõlmab ühes liikmesriigis paiknevat geograafilist piirkonda, taotlus sellele liikmesriigile. Sama määruse artikli 5 lõike 5 kohaselt algatab see liikmesriik siseriikliku vastuväidete esitamise menetluse ning teeb seejärel selle taotluse kohta otsuse. Positiivse otsuse korral edastab nimetatud liikmesriik artikli 5 lõikes 7 nimetatud dokumendid komisjonile, et viimane teeks määruse nr 510/2006 artiklites 6 ja 7 reguleeritud korra alusel, mis sisaldab eelkõige vastuväitemenetlust, lõpliku otsuse.

22 Selle määruse artikli 5 lõike 6 kohaselt:

„Siseriiklikul tasandil võib see liikmesriik alates taotluse komisjonile esitamisest kohaldada nimetusele üksnes ajutiselt käesoleva määruse kohast kaitset ning vajaduse korral kohanemisperioodi.

Esimeses lõigus sätestatud kohanemisperioodi võib ette näha ainult tingimusel, et asjaomased ettevõtjad on vähemalt eelneva viie aasta jooksul vastavaid nimetusi pidevalt kasutades kõnealuseid tooteid õiguspäraselt turustanud ning on sellekohase väite esitanud lõike 5 esimeses lõigus sätestatud siseriikliku vastuväidete esitamise menetluse käigus.

Ajutine siseriiklik kaitse lakkab alates käesoleva määruse kohase registreerimisotsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Juhul kui nimetust vastavalt käesolevale määrusele ei registreerita, vastutab ajutise riikliku kaitse tagajärgede eest ainult vastav liikmesriik.

Liikmesriikide poolt esimese lõigu kohaselt võetud meetmetel on üksnes siseriiklik mõju ja need ei tohi mõjutada ühendusesisest või rahvusvahelist kaubavahetust.”

23 Sama määruse artikli 13 lõige 1 sätestab:

„1. Registreeritud nimetusi kaitstakse:

a) nende otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest registreerimisega hõlmamata toodete puhul, juhul kui asjaomased tooted on võrreldavad selle nimetuse all registreeritud toodetega või kui nimetuse kasutamisel kasutatakse ära kaitstud nimetuse mainet;

b) väärkasutuse, jäljendamise või seoste tekitamise eest, isegi kui on viidatud toote tegelikule päritolule või kui kaitstud nimetus on tõlgitud või kui seda on täiendatud sõnadega „viis", „tüüp", „meetod", „toodetud nagu", „imitatsioon" või muu samalaadse väljendiga;

[…]"

Määrus nr 918/2004

24 Määruse nr 918/2004 põhjendused 2–4 sätestavad:

„(2) Määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 5 lõike 5 kohaselt võidakse siiski liikmesriikide poolt anda põllumajandustoodete ja toiduainete geograafilistele tähistele ja päritolunimetustele üleminekuaja riiklik kaitse alates kuupäevast,

millal selliste nimetuste registreerimisavaldused on komisjonile saadetud. Kui nimetus ei ole registreeritud ühenduse tasandil, vastutab sellise riikliku kaitse tagajärgede eest üksnes asjaomane liikmesriik.

(3) Seoses Tšehhi Vabariigi, Eesti, Küprose, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia ühinemisega võib seega nende riikide (edaspidi „uued liikmesriigid") geograafilisi tähiseid ja päritolunimetusi registreerida ühenduse tasandil määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 5 lõike 5 alusel ning kaitsta artikli 13 alusel.

(4) Hõlbustamaks uute liikmesriikide avalduste esitamist komisjonile ning kindlustamaks asjaomaste geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste jätkuvat kaitset, tuleks uute liikmesriikide jaoks koostada säte riikliku kaitse säilitamiseks alates 30. aprillist 2004 kuni otsuse langetamiseni määruse (EMÜ) nr 2081/92 artikli 6 alusel, eeldusel et antud määruse kohane registreerimisavaldus on komisjonile saadetud 31. oktoobriks 2004."

25 Määruse nr 918/2004 artikkel 1 sätestab:

„Geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste riiklikku kaitset määruse (EMÜ) nr 2081/92 tähenduses, mis kehtib Tšehhi Vabariigis, Eestis, Küprosel, Lätis, Leedus, Ungaris, Maltal, Poolas, Sloveenias ja Slovakkias 30. aprillist 2004, võib nende liikmesriikide poolt säilitada 31. oktoobrini 2004.

Kui registreerimisavaldused määruse (EMÜ) nr 2081/92 alusel on 31. oktoobriks 2004 komisjonile edastatud, võib sellist kaitset säilitada kuni otsuse vastuvõtmiseni vastavalt nimetatud määruse artiklile 6.

Kui nimetus ei ole registreeritud ühenduse tasandil, vastutab sellise riikliku kaitse tagajärgede eest üksnes asjaomane liikmesriik."

*Siseriiklik õigus*

Kahepoolne leping

26 Austria Vabariik ja Tšehhoslovakkia Sotsialistlik Vabariik sõlmisid 11. juunil 1976. aastal lepingu põllumajandus- ja tööstustoodete päritolutähiste, päritolunimetuste ning muude päritolule viitavate nimetuste kaitse kohta (edaspidi „kahepoolne leping").

27 Pärast selle kinnitamist ja ratifitseerimist avaldati kahepoolne leping 19. veebruaril 1981. aastal väljaandes *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich* (*BGBl.* 75/1981). Vastavalt selle artikli 16 lõikele 2 jõustus kahepoolne leping 26. veebruaril 1981. aastal määramata ajaks.

28 Kahepoolse lepingu artikkel 1 sätestab:

„Lepingupooled kohustuvad võtma kõik vajalikud meetmed selleks, et tõhusalt kaitsta kõlvatu konkurentsi eest kaubanduses põllumajandus- ja tööstustoodete päritolutähiseid, päritolunimetusi ja muid päritolule viitavaid nimetusi, mis kuuluvad artiklis 5 käsitletud liikidesse ning mida täpsustatakse artiklis 6 ette nähtud kokkuleppes, ning artiklites 3 ja 4 ning artikli 8 lõikes 2 toodud nimesid ja illustratsioone."

29 Kahepoolse lepingu artikli 2 kohaselt:

„Käesoleva lepingu tähenduses on päritolutähised, päritolunimetused ning muud päritolule viitavad nimetused kõik tähised, mis on otseselt või kaudselt seotud kauba päritoluga. Selline tähis koosneb tavaliselt geograafilisest nimetusest. Siiski võib tähis koosneda ka muudest märgetest, kui päritoluriigi sihtgrupp näeb asjaomase nimetusega tähistatavate kaupadega seoses selles nimetuses tootjariigi tähist. Kõnealused nimetused võivad sisaldada peale teatava geograafilise päritoluterritooriumi tähise märkusi asjaomase kauba kvaliteedi kohta. Asjaomaste kaupade eriomadused tulenevad ainuüksi või põhiliselt geograafilisest või inimmõjust."

30 Kahepoolse lepingu artikli 3 lõige 1 sätestab:

„[…] artikli 6 alusel sõlmitud lepingus loetletud Tšehhoslovakkia nimetusi võib Austria Vabariigis kasutada ainult Tšehhoslovakkia toodete kohta."

31 Kahepoolse lepingu artikli 5 lõike 1 punktis B 2 nimetatakse selle lepinguga kehtestatud kaitse alla võetud Tšehhi kaubaliikide seas õlut.

32 Kahepoolse lepingu artikli 6 kohaselt:

„Artiklites 2 ja 5 sätestatud tingimustele vastavate kaupade nimetused, mida kaitstakse lepinguga ja mis ei ole seega üldnimetused, loetletakse lepinguosaliste riikide valitsuste vahel sõlmitavas kokkuleppes."

33 Kahepoolse lepingu artikkel 7 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui käesoleva lepingu artiklitega 3, 4, 6 ja artikli 8 lõikega 2 kaitstud nimesid ja nimetusi kasutatakse eelnimetatud sätteid rikkudes kaubandustegevuses selleks, et tähistada kaupu, eelkõige neid esitleda või pakendada, või tähistada neid arvetel, saatelehtedel või teistel kaubanduslikel dokumentidel või reklaamis, siis kohaldatakse kõiki lepinguosalise liikmesriigi, kus kaitset on taotletud, õigus- ja haldusmeetmeid, mis õigusnormide kohaselt on ebaausa konkurentsi vastu võitlemiseks või ebaseaduslike nimetuste kasutamise muul viisil takistamiseks ette nähtud, nende õigusnormidega kindlaks määratud tingimustel ning võttes arvesse artiklit 9.

2. Kui kaubandustegevuste raames esineb segiajamise oht, siis kohaldatakse lõiget 1 ka juhul, kui lepingu alusel kaitstud nimetusi on kasutatud muudetud vormis või muude toodete puhul kui need, millele need on artiklis 6 sätestatud lepinguga omistatud.

3. Lõiget 1 kohaldatakse ka juhul, kui lepingu alusel kaitstud nimetusi kasutatakse tõlgituna või koos viitega toote tegelikule päritolule või kui seda on täiendatud sõnadega „sort”, „tüüp”, „viis”, „imitatsioon” või muu samalaadse väljendiga.

4. Lõiget 1 ei kohaldata ühe lepinguosalise riigi keeles väljendatud nimetuste tõlgetele, kui see tõlge on teise lepinguosalise riigi keeles argikeele sõna.”

Kahepoolne rakendusleping

34 Kahepoolse lepingu artikli 6 alusel sõlmiti 7. juunil 1979 selle lepingu rakendusleping (edaspidi „kahepoolne rakendusleping” ja koos kahepoolse lepinguga „kõne all olevad kahepoolsed lepingud”).

35 Kahepoolse rakenduslepingu B lisa sätestab:

„Tšehhoslovakkia nimetused põllumajandus- ja tööstustoodetele

[…]

B Toit ja põllumajandus (v.a vein)

[…]

2. Õlu

Tšehhi Sotsialistlik Vabariik

[…]

Bud

Budějovické pivo

Budějovické pivo Budvar

Budějovické Budvar

[…]”

**Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused**

36 Põhikohtuasja põhjal tegi Euroopa Kohus juba 18. novembril 2003. aastal otsuse kohtuasjas C-216/01: Budějovický Budvar (EKL 2003, lk I-13617), milles eelotsuse-

taotluse esitas sama kohus, kes esitas eelotsusetaotluse käesolevas asjas, ning milles Euroopa Kohus otsustas:

„1) EÜ artikliga 28 ja […] määrusega […] nr 2081/92 […], mida on muudetud määrusega […] nr 535/97, ei ole vastuolus kohaldada ühe liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel sõlmitud kahepoolse lepingu sätet, mille kohaselt on kolmanda riigi lihtsatele ja kaudsetele geograafilistele tähistele tagatud importivas liikmesriigis eksitamise ohust sõltumatu kaitse ja mille kohaselt võib ära keelata selle kauba impordi, mida teises liikmesriigis seaduslikult turustatakse.

2) EÜ artikliga 28 on vastuolus kohaldada ühe liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel sõlmitud kahepoolse lepingu sätet, mille kohaselt nimetusele, millel puudub kolmandas riigis selle nimetusega märgistatud toote geograafilise päritoluga otsene või kaudne seos, on importivas liikmesriigis tagatud eksitamise ohust sõltumatu kaitse, ja mille kohaselt võib ära keelata selle kauba impordi, mida teises liikmesriigis seaduslikult turustatakse.

3) EÜ artikli 307 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et selle kohaselt võib liikmesriigi kohus – kui käesolevas kohtuasjas esitatud asjaoludest, mida ta peab kontrollima, ei tulene teisti – kohaldada liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel kahepoolselt sõlmitud lepingute sätteid, nagu põhikohtuasjas vaidlusalused lepingud, milles on sätestatud kolmanda riigi nimetuse kaitse, ka juhul, kui need sätted on EÜ asutamislepinguga vastuolus, kuna tegemist on kohustusega, mis tuleneb enne nimetatud liikmesriigi Euroopa Liiduga ühinemist sõlmitud lepingutest. EÜ artikli 307 esimese lõigu kohaselt võib liikmesriik nimetatud lepingut, kui see sisaldab rahvusvahelise õiguse alusel siduvaid kohustusi, täita edasi, kuni võimalikud vastuolud enne ühinemist sõlmitud lepingu ja EÜ asutamislepingu vahel on mõne EÜ artikli 307 teises lõigus nimetatud vahendiga kõrvaldatud.”

37 Eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktides 28–42 oli põhikohtuasjas käsitletav vaidlus kokku võetud järgmiselt:

„28 Budvar turustab õlut, eelkõige kaubamärkide Budějovický Budvar ja Budweiser Budvar all, ning ekspordib õlut nimetusega „Budweiser Budvar", eelkõige Austriasse.

29 Ammersin turustab eelkõige õlut kaubamärgiga American Bud, mis on toodetud õlletehases Anheuser-Busch ning mida ta ostab Obertumis (Austria) asutatud ettevõtjalt Josef Sigl KG (edaspidi „Josef Sigl"), mis on nimetatud õlle ainuimportija Austrias.

30 Budvar taotles oma 22. juulil 1999. aastal eelotsusetaotluse esitanud kohtule saadetud hagiavalduses, et Ammersinile tehtaks ettekirjutus hoiduda Austria territooriumil oma kaubandustegevuse käigus nimetuse Bud või segiaetavalt sarnaste nimetuste kasutamisest õlle või sarnaste kaupade puhul või nende kaupadega seoses, välja arvatud siis, kui see puudutab Budvari kaupasid. Lisaks sellele nõudis Budvar, et kõik selle keelu vastased nimetused eemaldataks, esitataks tegevuse aruanded ja avaldataks kohtuotsus. Hagi esitati koos ajutiste meetmete kohaldamise taotlusega.

31 Budvari hagi põhikohtuasjas tugineb peamiselt kahele eraldiseisvale õiguslikule alusele.

32 Esiteks väidab Budvar, et kaubamärk American Bud, mis on registreeritud Anheuser-Buschile kuuluva kaubamärgina, on kõlvatu konkurentsi vastaste õigusaktide tähenduses segiaetavalt sarnane temale kuuluvate prioriteetsete Austrias kaitstud kaubamärkidega, nagu Budweiser, Budweiser Budvar ja Bud.

33 Teiseks väidab Budvar, et nimetuse American Bud kasutamine muudest riikidest kui Tšehhi Vabariik pärit õlle puhul on vastuolus kahepoolse lepingu sätetega, kuna nimetus Bud, millele on osutatud kahepoolse lepingu B lisas, kujutab endast vastavalt nimetatud lepingu artiklile 6 kaitstud nimetust, mille kasutamine on seega lubatud ainult Tšehhi päritoluga toodete puhul.

34 15. oktoobril 1999 määras eelotsusetaotluse esitanud kohus Buvari taotletud ajutiste meetmete kohaldamise.

35 Ammersini poolt Oberlandesgericht Wienile (Austria) nimetatud meetmete kohaldamise suhtes esitatud määruskaebust ei rahuldatud ning Oberster Gerichtshofile esitatud (Austria) apellatsioonkaebus jäeti rahuldamata. Pärast ajutiste meetmete menetluse lõpulejõudmist hakkas Handelsgericht Wien põhikohtuasja arutama.

36 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et enne põhikohtuasjas hagi esitamist esitas Budvar juba Landesgericht Salzburgile (Austria) nii oma eseme kui põhistuste poolest samasuguse hagi kui see, mille ta esitas põhikohtuasjas, kuid see oli suunatud Josef Sigli vastu.

37 Selles paralleelses kohtuasjas määras Landesgericht Salzburg taotletud ajutiste meetmete kohaldamise ning Oberlandesgericht Linz (Austria) ei rahuldanud selle määruse peale esitatud määruskaebust. Oberster Gerichtshof lükkas oma 1. veebruari 2000. aasta määrusega apellatsiooniastmes tehtud määruse peale esitatud kassatsioonkaebuse tagasi ja kinnitas ajutiste meetmete kohaldamise.

38 Eelotsusetaotluse esitanud kohus osutab, et see Oberster Gerichtshofi määrus tugines peamiselt järgmistele põhjendustele.

39 Oberster Gerichtshof, kes piirdus ainult kahepoolsele lepingule tugineva väite uurimisega, otsustas, et kostja Josef Sigli suhtes taotletud keeld võib kujutada endast takistust kaupade vabale liikumisele EÜ artikli 28 tähenduses.

40 Siiski leidis ta, et see takistus vastab EÜ artiklile 28, kuna nimetuse Bud kaitse sellisena, nagu see on sätestatud kahepoolses lepingus, kuulub EÜ artikli 30 tähenduses tööstus- ja kaubandusomandi kaitse alla.

41 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul tundub, et Oberster Gerichtshof otsustas, et nimetus Bud on „lihtne geograafiline või kaudne päritolutähis", see tähendab tähis, mis ei eelda kinnipidamist päritolunimetusega seotud tagatistest – nagu teatud kvaliteedinormidele vastav tootmine või ametiasutuste poolt kindlaks määratud ja kontrollitud valmistamine või toote ainulaadsed omadused. Lisaks on nimetusel Bud „absoluutne kaitse", see tähendab, et see on kaitstud sõltumata kogu segiajamise või eksitamise ohust.

42 Lähtudes temale esitatud argumentidest, leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et põhikohtuasjas tekkinud ühenduse õiguse küsimustele vastamisel esineb põhjendatud kahtlus, eelkõige kuna Euroopa Kohtu praktika ei võimalda määratleda, kas nn lihtsad geograafilise päritolu tähised, millel puudub tarbija eksitamise oht, kuuluvad samuti tööstus- ja kaubandusomandi kaitse alla EÜ artikli 30 tähenduses."

38 Käesolevas kohtuasjas esitatud eelotsusetaotluses võtab eelotsusetaotluse esitanud kohus alates eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar kuulutamisest toimunud arengu kokku järgmiselt.

39 Eelotsusetaotluse esitanud kohus jättis oma 8. detsembri 2004. aasta otsusega Budvari hagi rahuldamata põhjendusel, et nimetus „Bud” ei ole päritolutähis, kuna Tšehhi elanikud ei seosta seda nimetust mõne Tšehhi Vabariigis asuva konkreetse kohaga ning seda ei ole kunagi selles riigis mõne koha nimetusena kasutatud. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis, et kõne all olevate kahepoolsete lepingutega sellele nimetusele antud kaitse on vastuolus EÜ artikliga 28. Seda otsust kinnitas ka Oberlandesgericht Wieni 21. märtsi 2005. aasta kohtuotsus.

40 Oberster Gerichtshof tühistas siiski 29. novembri 2005. aasta määrusega eelnevate kohtuastmete otsused ning saatis kohtuasja uuesti läbivaatamiseks ja uue otsuse tegemiseks eelotsusetaotluse esitanud kohtule tagasi.

41 Oberster Gerichtshofi sõnul tuleb küsimust, kas nimetus „Bud” tähistab Tšehhi Vabariigi territooriumil ühte piirkonda või kohta, käsitleda koos lihtsa ja kaudse päritolunimetuse kriteeriumiga.

42 Eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktidest 54–101 lähtudes tuleb uurida, kas nimetus „Bud” on sobiv selleks, et anda tarbijale teada, et sellega märgistatud toode on pärit konkreetsest kohast, konkreetsest piirkonnast või konkreetsest riigist. Seega tuleks küsida, kas tarbijate jaoks on see nimetus, kui seda kasutatakse seoses õllega, lihtne või kaudne geograafilise päritolu tähis. Niisiis ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus seda küsimust veel uurinud.

43 Seejärel jättis eelotsusetaotluse esitanud kohus oma 23. märtsi 2006. aasta otsusega, tuginedes peamiselt Anheuser-Buschi esitatud tarbijaküsitluse tulemustele, Budvari hagi uuesti rahuldamata, põhjendusel et kui nimetust „Bud” kasutatakse seoses õllega, ei taju Tšehhi tarbijad seda kui päritolutähist.

44 Oberlandesgericht Wien tühistas selle otsuse siiski oma 10. juuli 2006. aasta kohtuotsusega ning saatis kohtuasja uuesti eelotsusetaotluse esitanud kohtule läbivaatamiseks tagasi, peamiselt põhjendusel, et eelotsusetaotluse esitanud kohus pidi menetluse lõpule viima, sest ta ei olnud rahuldanud Budvari esitatud taotlust teostada pärast asjaomase elanikkonna seas küsitluse läbiviimist õiguslik ekspertiis ning küsitluse läbiviimisel piirduda küsimustega:

– kas Tšehhi tarbijad seostavad nimetust „Bud” õllega;

– kas Tšehhi tarbijad – seostades nimetust „Bud” ise või eksperdi poolt väljapakutud seose kaudu õllega – saavad sellest nimetusest aru nii, et see viitab sellele, et õlu on pärit konkreetsest kohast, konkreetsest piirkonnast või konkreetsest riigist, ning

– juhul kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, siis millise konkreetse koha, piirkonna või riigiga nad nimetust „Bud” seoses õllega seostavad.

45 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et tuleb esitada uus eelotsusetaotlus.

46 Esiteks, nagu näitab pärast eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar kuulutamist jätkunud menetluse kulg, püsib selle kohtuotsusega seoses ebaselgus.

47 Kõigepealt tekib küsimus, kas nimetatud kohtuotsuse punktidest 54 ja 101 tuleb aru saada nii, et selleks, et kindlaks määrata, kas nimetust saab käsitada EÜ artikliga 28 kooskõlas oleva lihtsa ja kaudse päritolutähisena, on oluline ainult see, kas nimetus „Bud" tähistab tegelikel asjaoludel ja Tšehhi Vabariigis levinud kontseptuaalse arusaama kohaselt piirkonda või kohta selle riigi territooriumil, või tuleb pigem uurida, kas see nimetus, kui seda kasutatakse seoses sellega märgistatud tootega – käesoleval juhul õlu – on sobiv selleks, et anda tarbijatele teada, et sellega märgistatud toode on pärit konkreetsest kohast, konkreetsest piirkonnast või konkreetsest riigist, ilma et see nimetus iseenesest tegelikel asjaoludel ja levinud kontseptuaalse arusaama kohaselt tähistaks sellist kohta, piirkonda või riiki.

48 Seejärel jääb ebaselgeks ka see, millist meetodit kasutades peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kindlaks määrama, kas tema poolt kohaldatavatest kriteeriumidest lähtudes kujutab kõne all olev nimetus endast lihtsat ja kaudset päritolutähist. Eelkõige tekib küsimus, kas on vaja läbi viia tarbijaküsitlus ning millises ulatuses on nõusolek vajalik.

49 Lõpuks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et lähtudes eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktis 101 tehtud viitest Tšehhi Vabariigis esinevatele tegelikele asjaoludele, tekib küsimus, kas nimetuse „Bud" kasutamise kvaliteedile ja kestusele tuleb kehtestada konkreetsed nõuded. Eelkõige tuleb uurida küsimust, kas seda nimetust on kasutatud kui geograafilist tähist või kui kaubamärki. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on sellega seoses selge, et mitte ükski teine Tšehhi Vabariigis asutatud ettevõtja peale Budvari ei ole nimetust „Bud" kasutanud ning viimane on seda kasutanud kui kaubamärki, mitte kui päritolutähist.

50 Teiseks on eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul põhikohtuasja faktiline ja õiguslik kontekst võrreldes sellega, mis ta oli siis, kui see kohus Euroopa Kohtule eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar aluseks oleva eelotsusetaotluse esitas, oluliselt muutunud.

51 Sellega seoses leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et päritoluriigis, st Tšehhi Vabariigis esineva olukorra kohaselt on nimetus „Bud" kaitstud kui päritolunimetus. Pärast seda, kui see nimetus registreeriti Lissaboni kokkuleppe alusel WIPO-s, laienes selle kaitse ka teistesse selle kokkuleppe poolteks olevatesse riikidesse.

52 Niisiis vastavad selle päritolunimetuse kaitse tingimused nendele päritolunimetuse kaitsmise tingimustele, mis on määratletud määruse nr 510/2006 artikli 2 lõike 1 punktis a. Seega ei saa enam lubada tuginemist oletusele, et nimetus „Bud" kujutab endast lihtsat ja kaudset päritolutähist, mis ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse.

53 Seda kinnitab ka ühinemisakt, kuna see kaitseb kolme Českе Budějovice linnas toodetud õllega seotud päritolutähist, nimelt „Budějovické pivo", „Českobudějovické pivo" ja „Budějovický měšťanský", mis hõlmavad kanget õlut nimetusega „Bud Super Strong".

54 Lähtudes sellest uuest olukorrast, tekib kaks küsimust.

55 Esiteks tekib küsimus – mille kohta Euroopa Kohus ei ole veel otsust teinud –, kas määrusel nr 510/2006 on selline lõpetav toime, et sellega on vastuolus siseriiklike õigusnormidega või kahepoolse lepinguga sätestatud selliste nimetuste kaitse nagu päritolunimetus „Bud", mille registreerimist ei ole vastavalt sellele määrusele taotletud, kuid mis põhimõtteliselt kuulub selle määruse materiaalsesse kohaldamisalasse (edaspidi määruse nr 510/2006 „ammendav toime").

56 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et määrus nr 918/2004 on ilmselgelt ammendav, kuna see sätestab kaitsele üleminekuperioodi, mille jooksul võib säilitada päritolunimetustele ja geograafilistele tähistele antud siseriikliku kaitse.

57 Isegi kui oleks tehtud selline otsus, mille kohaselt on määrus nr 510/2006 ei ole ammendav, leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ikkagi tuleks veel kord uurida, kas selle määrusega on igal juhul vastuolus päritolunimetuse kaitse laienemine teistesse liikmesriikidesse, kuna saab asuda seisukohale, et nimetatud määrus on Euroopa Liidus piiriülese kaitse osas ammendav.

58 Teiseks tekib küsimus, kas Česke Budějovice linnas toodetud õllele määruse nr 510/2006 alusel kaitstavate geograafiliste tähistena „Budějovické pivo", „Českobudějovické pivo" ja „Budějovický měšťanský" ühinemisaktiga antud kaitse on ammendav. Juhul kui see on ammendav, tähendab see seda, et sellise kaitse olemasolu on vastuolus teise nimetuse nagu „Bud" säilitamisega, mis on siseriikliku õiguse alusel kaitstud kui päritolunimetus ning mida kasutatakse samuti selles linnas toodetud õllega seoses.

59 Isegi kui määrus ei ole selliselt ammendav, tuleb siiski uurida, kas nimetatud kolme nimetuse kaitse olemasolu välistab vähemalt selle siseriikliku kaitse – mis on antud sellisele geograafilisele tähisele nagu „Bud" – laienemise kahepoolsete liikmesriikidevaheliste lepingute alusel teistesse liikmesriikidesse.

60 Neil asjaoludel otsustas Handelsgericht Wien, leides, et läbivaatamisel oleva kohtuasja lahendus sõltub ühenduse õiguse tõlgendamisest, menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Euroopa Kohus määratles [eespool viidatud kohtuotsuses Budějovický Budvar] tingimused selle kohta, millal kaitstakse nimetust kui geograafilist tähist, mis päritoluriigis ei ole ei koha- ega piirkonnanimi, nii et see on kooskõlas EÜ artikliga 28, mille kohaselt peab selline nimetus:

– tegelikel asjaoludel ja

– päritoluriigis levinud kontseptuaalse arusaama kohaselt tähistama selle riigi piirkonda või kohta

– ja selle kaitse peab EÜ artiklis 30 sätestatud kriteeriumide kohaselt olema põhjendatud.

Kas need tingimused tähendavad:

– et nimetus ise peab sisaldama täpset geograafilist viidet konkreetsele kohale või piirkonnale või piisab sellest, kui nimetus koos sellega märgistatud tootega on sobiv selleks, et anda tarbijale teada, et sellega märgistatud toode on pärit päritoluriigi konkreetsest kohast või piirkonnast;

– et neid kolme tingimust tuleb hinnata eraldi ja need peavad olema täidetud kumulatiivselt;

– et päritoluriigis levinud kontseptuaalse arusaama kindlakstegemiseks tuleb läbi viia tarbijaküsitlus ja – kui vastus on jaatav –, et nimetuse kaitsmiseks on vajalik madal, keskmine või kõrge tuntuse ja seostatuse aste;

– et nimetust on päritolumaal tegelikult geograafilise tähisena kasutanud mitte ainult üks, vaid mitu ettevõtjat ja nimetuse kasutamine kaubamärgina ainult ühe ettevõtja poolt välistab kaitse?

2. Kas asjaolu, et nimetusest ei ole määruses nr 918/2004 sätestatud kuuekuulise tähtaja jooksul ega ka määruse nr 510/2006 raames teada antud ega seda registreeritud, muudab olemasoleva riikliku kaitse või vähemalt kahepoolselt teise liikmesriiki ulatuva kaitse kehtetuks, kui päritoluriigi õiguse kohaselt on nimetuse puhul tegemist kvalifitseeritud geograafilise tähisega?

3. Kas asjaolu tõttu, et Euroopa Liidu liikmesriikide ja uue liikmesriigi vahelise ühinemislepingu alusel kaitstakse liikmesriigis mitmeid kvalifitseeritud geograafilisi tähiseid toiduainele vastavalt määrusele nr 510/2006, ei saa enam säilitada riiklikku või kahepoolselt teise liikmesriiki ulatavat kaitset sama toote teisele nimetusele ja selles tähenduses on määrusel nr 510/2006 [ammendav] toime?"

**Eelotsuse küsimused**

*Esimene küsimus*

Vastuvõetavus

61 Buvari sõnul tuleb välja selgitada, kas esimene küsimus ei ole hüpoteetiline ning seega vastuvõetamatu, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei saa selle aluseks oleva eeldusega, mille kohaselt on sõna „Bud" kõne all olevate kahepoolsete lepingute alusel kaitstud kui lihtne ja kaudne geograafiline päritolunimetus ning ei kuulu määruse nr 2081/92 kohaldamisalasse, mis on ka juba Oberster Gerichtshofi seisukoht, mida Euroopa Kohus on eespool viidatud kohtuasja Budějovický Budvar aluseks oleva esimese küsimuse raames korranud kui siseriiklikust õigusest lähtuvat eeldust (vt nimetatud kohtuotsuse punktid 41, 54 ja 77), enam nõustuda.

62 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 51 ja 52 on juba märgitud, leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et käesolevas asjas on eelduseks see, et nimetus „Bud" on Tšehhi Vabariigis kaitstud kui nn kvalifitseeritud päritolunimetus – nimelt päritolunimetus, mis kuulub määruse nr 510/2006 kohaldamisalasse, mis on selles osas identne määruse nr 2081/92 kohaldamisalaga –, kuna just sellest lähtudes registreeriti see nimetus Lissaboni kokkuleppe alusel WIPO-s ning nii saab registreerida ainult kvalifitseeritud päritolunimetusi.

63 Sellega seoses tuleb siiski meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldatakse, et ühenduse õiguse tõlgendamist puudutavad küsimused, mille siseriiklik kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille täpsuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu ülesanne, on asjakohased. Siseriikliku kohtu esitatud eelotsusetaotluse saab Euroopa Kohus jätta läbi vaatamata vaid siis, kui on ilmne, et ühenduse õigusnormi tõlgendamine, mida siseriiklik kohus palub, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või

esemega või ka juhul, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (vt eelkõige 22. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-333/07: Régie Networks, EKL 2008, lk. I-10807, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

64 Koostöövalmidus, mis eelotsusemenetluses on esmatähtis, tähendab seda, et siseriiklik kohus arvestab omalt poolt Euroopa Kohtule usaldatud ülesandega, mis seisneb liikmesriikide õigusemõistmisele kaasaaitamises, mitte aga üldistele või oletuslikele küsimustele nõuandvate arvamuste koostamises (vt eelkõige 5. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-350/07: Kattner Stahlbau, EKL 2009, lk I-1513, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

65 Sellega seoses tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu uus hinnang, mille kohaselt tuleb nimetus „Bud", mis on sellisena kaitstud kõne all olevate kahepoolsete lepingutega, kvalifitseerida päritolunimetusena – mis on siseriiklikust õigusest lähtuv eeldus, millele tuginevad käesoleva eelotsusetaotluse teine ja kolmas küsimus –, kujutab endast oluliselt erinevat eeldust sellest, millele on osutatud eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar aluseks olevas eelotsusetaotluses esitatud esimeses küsimuses ning millele tugineb ka esimene küsimus käesolevas eelotsusetaotluses, st eeldus, et tegemist on lihtsa ja kaudse geograafilise päritolutähisega.

66 Siiski ei saa välistada, et tegelikult on need kaks eraldiseisvat ja *a priori* võimalikku eeldust ja et selles menetlusetapis ei olnud eelotsusetaotluse esitanud kohtu eesmärk lihtsa ja kaudse geograafilise päritolutähise eeldust välistada ning seega esitas ta juhuks, kui see eeldus on siiski arvestatav, esimese küsimuse sellele eeldusele tuginedes.

67 Lisaks puudutab nimetuse „Bud" kvalifitseerimine päritolunimetusena, nagu neid kaitstakse kõne all olevate kahepoolsete lepingute alusel, küsimust, mis langeb ainult

siseriikliku õiguse kohaldamisalasse ja mida saab vaidlustada kõrgemates kohtuastmetes ning mille kohta need kõrgemad kohtud on juba eelnevalt teinud otsuseid, millest teatavates on sõnaselgelt tunnustatud erinevat kvalifikatsiooni.

68 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et esimese küsimuse hüpoteetilisus ei ole tõendatud. Seega ei kummuta Budvari esitatud kahtlused eelotsusetaotluse eeldatavat asjakohasust.

69 Järelikult on esimene eelotsuse küsimus vastuvõetav.

Põhiküsimus

70 Oma esimese küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt saada selgitust eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punkti 101 kohta.

71 Esiteks tuleb märkida, et esimene küsimus puudutab nimetuse „Bud" kaitset lihtsa geograafilise päritolutähisena kõne all olevate kahepoolsete lepingute alusel, mis on Austria Vabariigi ja Tšehhoslovakkia Sotsialistliku Vabariigi vahel sõlmitud 11. juunil 1976 ja 7. juunil 1979. Seega on tegemist kahepoolsete lepingutega, mis sõlmiti ammu enne seda, kui Tšehhi Vabariik Euroopa Liiduga ühines. Käesolev kohtuasi ei puuduta seega sõlmitud kahepoolsete lepingute olukorda ajal, mil need riigid on juba liikmesriigid.

72 Selleks et sellele küsimusele vastata, tuleb nimetatud punkt 101 asetada Euroopa Kohtu analüüsi, milles see punkt moodustab terviku osa.

73 Sellega seoses tuleb meenutada, et eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktis 54 märkis Euroopa Kohus, et selles kohtuasjas esitatud esimene küsimus viitab eeldusele, et nimetus „Bud" kujutab endast lihtsat ja kaudset geograafilist päritolutähist – nimelt nimetust, mille puhul ei eksisteeri otsest seost ühelt poolt kindlaksmääratud kvaliteedi, maine või mõne muu toote omaduse ning teiselt poolt tema geograafilise eripäritolu vahel ning mis seega ei kuulu määruse nr 2081/92 artikli 2 lõike 2 punkti b alla (vt 7. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-312/98: Warsteiner Brauerei, EKL 2000, lk I-9187, punktid 43 ja 44), kuid see nimetus, mis lisaks ei ole küll geograafiline nimi, on vähemalt sobilik selleks, et anda tarbijale teada, et selle nimetusega märgistatud toode on pärit konkreetsest kohast, konkreetsest piirkonnast või konkreetsest riigist (vt 10. novembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-3/91: Exportur, EKL 1992, lk I-5529, punkt 11).

74 Sellele eeldusele tuginedes uuris Euroopa Kohus, kas selline lihtsa ja kaudse geograafilise päritolutähise absoluutne kaitse, nimelt kaitse sõltumata igasugusest eksitamise riskist, nagu on kõne all olevate kahepoolsete lepingutega antud nimetusele „Bud" ja mis võib kaasa tuua piirangu kaupade vabale liikumisele (eespool viidatud kohtuotsus Budějovický Budvar, punkt 97), võib ühenduse õiguse seisukohalt olla õigustatud.

75 Eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktis 99 tuletas Euroopa Kohus seoses peamiselt samasuguse kahepoolse lepinguga nagu põhikohtuasjas antud kaitsega meelde, et ta on selle kohta juba otsuse teinud ning et sellise lepingu eesmärk – mis seisneb selles, et takistada ühe lepinguosaliseks oleva riigi tootjatel kasutada teise riigi geograafilisi nimetusi, ekspluateerides mainet, mis seondub niisugustes piirkondades või kohtades asutatud ettevõtjate toodetega, millele nimetused viitavad – on tagada aus konkurents ning sellist eesmärki võib käsitada tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmisena EÜ artikli 30 tähenduses, kui kõne all olevad nimetused ei ole selle lepingu

jõustumise ajal või pärast seda muutunud päritoluriigis üldnimetuseks (vt eespool viidatud kohtuotsus Exportur, punkt 37, ja 4. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas C-87/97: Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, EKL 1999, lk I-1301, punkt 20).

76 Eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktis 100 märkis Euroopa Kohus, et nagu tuleneb eelkõige kahepoolse lepingu artiklitest 1, 2 ja 6, on selline eesmärk kõne all olevate kahepoolsete lepingutega kehtestatud kaitsesüsteemi alus.

77 Nendest põhjendustest lähtudes otsustas Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktis 101, et juhul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrollist ilmneb, et vastavalt Tšehhi Vabariigis esinevatele tegelikele asjaoludele ning kontseptuaalsele arusaamale tähistab nimetus „Bud" piirkonda või selle liikmesriigi territooriumil asuvat kohta ning kui selle nimetuse kaitse on EÜ artiklis 30 sätestatud kriteeriumeid arvestades õigustatud, ei keela viimati nimetatud säte kõnealuse kaitse laiendamist teatavasse liikmesriiki, milleks käesoleval juhul on Austria Vabariik.

78 Mis puudutab esiteks selle kohtuotsuse nimetatud punktis tehtud viidet Tšehhi Vabariigis esinevatele tegelikele asjaoludele ning kontseptuaalsele arusaamale, siis tuleb seda väljendit vaadelda kõne all olevate kahepoolsete lepingute alusel nimetusele „Bud" loodud erikaitsemehhanismi raames, mis seisneb asjaolus, et see mehhanism, sarnaselt sellele, mis on näiteks kõne all eespool viidatud kohtuotsuses Exportur, põhineb päritoluliikmesriigis, käesoleval juhul Tšehhi Vabariigis sätestatud kaitse laiendamisel impordiliikmesriiki, käesoleval juhul Austria Vabariiki.

79 Sellist mehhanismi iseloomustab asjaolu – mis kaldub kõrvale territoriaalsuse põhimõttest –, et antud kaitse on määratletud päritoluliikmesriigi õigusega ning seal esinevate faktiliste asjaolude ja arusaamadega (eespool viidatud kohtuotsus Exportur, punktid 12, 13 ja 38).

80 Seega küsimust, kas nimetus „Bud" kujutab endast lihtsat ja kaudset geograafilist päritolutähist, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida nimetatud Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast lähtuvalt.

81 Nagu Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktis 54 meelde tuletas, on lihtne geograafilise päritolu tähis oma olemuselt eelkõige kaudne, kui see ei ole küll geograafiline nimi, aga on vähemalt sobilik selleks, et anda tarbijale teada, et selle nimetusega märgistatud toode on pärit konkreetsest kohast, konkreetsest piirkonnast või konkreetsest riigist.

82 Seega tuleb järeldada, et selleks, et kindlaks määrata, kas sellist nimetust nagu „Bud" võib käsitada lihtsat ja kaudset geograafilise päritolu tähist kujutavana, mille kõne all olevatest kahepoolsetest lepingutest tulenev kaitse võib olla õigustatud EÜ artikli 30 tingimuste alusel, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohustus kontrollida, kas lähtuvalt Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast on see nimetus, isegi kui see ei ole geograafiline nimi, vähemalt sobilik selleks, et anda tarbijale teada, et selle nimetusega märgistatud toode on pärit selle riigi territooriumil asuvast piirkonnast või kohast.

83 Vastupidi, kui selline kontrollimine näitab, et kõne all oleval nimetusel puudub minimaalne võime anda teada, milline on asjaomase toote geograafiline päritolu, ei ole selle kaitse tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmisena EÜ artikli 30 tähenduses õigustatud ning on põhimõtteliselt EÜ artikliga 28 vastuolus, välja arvatud juhul, kui see on muul alusel õigustatud (eespool viidatud kohtuotsus Budějovický Budvar, punktid 107–111).

84 Teiseks, mis puudutab eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktis 101 selle märkimist, et nimetuse „Bud" kaitse on õigustatud lähtudes EÜ artikli 30 kriteeriumidest, siis tuleneb eelnevalt mainitust, et eelotsusetaotluse esitanud kohus peab lisaks – samuti lähtudes Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast – kontrollima, kas – nagu on osutatud nimetatud kohtuotsuse punktis 99 – kõne all olev nimetus ei ole kahepoolsete lepingute

jõustumise ajal või pärast seda muutunud selles liikmesriigis üldnimetuseks, mille kohta Euroopa Kohus on juba sama kohtuotsuse punktides 99 ja 100 otsustanud, et nende lepingutega kehtestatud kaitsesüsteemi eesmärki võib käsitada tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmisena EÜ artikli 30 tähenduses.

85 Lisaks võib märkida, et kui käesoleva kohtuotsuse punktides 82 ja 84 osutatud kontrollimise tulemusel selgub, et Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast lähtudes on nimetus „Bud" põhimõtteliselt vähemalt sobilik selleks, et anda tarbijale teada, et selle nimetusega märgistatud toode on pärit selle liikmesriigi territooriumil asuvast piirkonnast või kohast, ning kui nendest samadest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast lähtudes selgub, et kõne all olev nimetus ei ole kahepoolsete lepingute jõustumise ajal või pärast seda muutunud selles liikmesriigis üldnimetuseks, siis tuleneb sellest, et selline siseriiklik lihtsa geograafilise päritolu tähise kaitse ega ka selle kaitse kahepoolsete lepingute alusel teise liikmesriigi territooriumile laiendamine ei ole vastuolus EÜ artiklitega 28 ja 30 (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Budějovický Budvar, punktid 101 ja 102 ning seal viidatud kohtupraktika).

86 Esimese küsimuse kolmanda osaga, mida tuleb järgmisena uurida, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, kas tal on oma kontrollimiste raames vaja Tšehhi Vabariigis esineva kontseptuaalse arusaama kindlakstegemiseks tellida tarbijaküsitlus ning millises ulatuses on tuntus ja seostatus vajalik.

87 On selge, et sellega seoses ei näe ühenduse õigus ette ühtegi erisätet.

88 Niisiis, juhul kui vastavasisulised ühenduse õigusnormid nagu põhikohtuasjas puuduvad, tuleb iga liikmesriigi sisemises õiguskorras määrata pädevad kohtud ja kehtestada nende kohtuasjade menetlemise kord, mille eesmärk on tagada isikutele ühenduse õiguse vahetust õigusmõjust tulenevate õiguste kaitse, kusjuures selline kord

ei tohi olla ebasoodsam kui samalaadsete siseriiklike hagide puhul (samaväärsuse põhimõte) ning see ei tohi muuta ühenduse õiguskorraga antud õiguste teostamist praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks (tõhususe põhimõte) (vt eelkõige 12. veebruari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-2/06: Kempter, EKL 2008, lk I-411, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

89 Järelikult, juhul kui vastavasisulised ühenduse õigusnormid puuduvad, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus vastavalt siseriiklikule õigusele otsustama, kas Tšehhi Vabariigis esinevate tegelike asjaolude ja kontseptuaalse arusaama selgitamiseks on vaja tellida tarbijaküsitlus, mille alusel saaks kontrollida, kas nimetust „Bud" saab kvalifitseerida lihtsa ja kaudse geograafilise päritolu tähisena ning kas see nimetus on selles liikmesriigis muutunud üldnimetuseks. Samuti peab eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtuvalt sellest samast siseriiklikust õigusest ning juhul kui ta leiab, et tarbijaküsitluse tellimine on vajalik, kindlaks määrama, milline on nende kontrollide läbiviimiseks vajalik piisavalt oluline arv tarbijaid (vt analoogia alusel 16. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-210/96: Gut Springenheide ja Tusky, EKL 1998, lk I-4657, punktid 35 ja 36).

90 Lõpuks tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus esimese küsimuse neljanda osaga – mida tuleb järgmiseks uurida – teada, kas eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktist 101, eelkõige seal sisalduvast viitest Tšehhi Vabariigis esinevate tegelike asjaolude kohta, tuleneb, et nii selle nimetuse kasutamise kvaliteedi kui kestuse kohta tuleb kehtestada konkreetsed nõuded, mis tähendab, et seda nimetust peavad päritoluliikmesriigis geograafilise tähisena olema kasutanud paljud ettevõtjad, mitte nagu põhikohtuasjas kõne all oleva nimetuse puhul, mida on kaubamärgina kasutanud ainult üks ettevõtja.

91 Sellega seoses tuleb märkida, et eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punkt 101 – eelkõige kui see asetada sellesse põhjenduste konteksti, mis selle kohtuotsuse aluseks olevas kohtuasjas esitatud esimese küsimuse vastuses esitati (vt käesoleva kohtuotsuse punktid 73–77) – ei toeta väidet, nagu sisaldaks EÜ artikkel 30

konkreetset nõuet nimetuse kasutamise kvaliteedi ja kestuse suhtes päritoluliikmesriigis, selleks et selle kaitse oleks nimetatud artikli tähenduses tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmiseks õigustatud.

92 Lisaks tuleneb eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktide 54 ja 99–101 sõnastusest nende koosmõjus, et EÜ artikkel 30 ei keela kahepoolsete lepingutega nimetusele „Bud" antud erikaitse laiendamist muu liikmesriigi kui Tšehhi Vabariigi territooriumile, kuna selle kaitse eesmärk kuulub tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmise alla nimetatud artikli tähenduses, ent seda siiski juhul, kui on tuvastatud, et Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast lähtudes saab seda nimetust kvalifitseerida kui lihtsat ja kaudset geograafilise päritolu tähist ning see nimetus ei ole selles liikmesriigis muutunud üldnimetuseks.

93 Seega ei sätesta EÜ artikkel 30, nagu seda on tõlgendatud eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktis 101, konkreetset nõuet päritoluliikmesriigi nimetuse kasutamise kvaliteedi ja kestuse kohta selleks, et selle kaitse oleks nimetatud artikli alusel õigustatud. Küsimus, kas selline nõue kohaldub põhikohtuasjas, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul lahendada siseriiklikust kohaldatavast õigusest lähtudes, eelkõige kõne all olevate kahepoolsete lepingutega sätestatud kaitsesüsteemist lähtudes.

94 Eelnevat arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar punktist 101 tuleneb, et:

– selleks, et kindlaks määrata, kas sellist nimetust, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib käsitada lihtsa ja kaudse geograafilise päritolu tähisena, mille kõne all olevatest kahepoolsetest lepingutest tulenev kaitse võib olla õigustatud EÜ artikli 30 kriteeriumide alusel, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohustus kontrollida, kas lähtuvalt Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast on see nimetus, isegi kui see ei ole geograafiline nimi, vähemalt sobilik

selleks, et anda tarbijale teada, et selle nimetusega märgistatud toode on pärit selle riigi territooriumil asuvast piirkonnast või kohast;

– eelotsusetaotluse esitanud kohus peab lisaks – taas lähtudes Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast – kontrollima, kas – nagu on osutatud nimetatud kohtuotsuse punktis 99 – kõne all olev nimetus ei ole kahepoolsete lepingute jõustumise ajal või pärast seda muutunud selles liikmesriigis üldnimetuseks, mille kohta Euroopa Kohus on juba sama kohtuotsuse punktides 99 ja 100 otsustanud, et nende lepingutega kehtestatud kaitsesüsteemi eesmärki võib käsitada tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmisena EÜ artikli 30 tähenduses;

– juhul kui vastavasisulised ühenduse õigusnormid puuduvad, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus vastavalt siseriiklikule õigusele otsustama, kas Tšehhi Vabariigis esinevate tegelike asjaolude ja kontseptuaalse arusaama selgitamiseks on vaja tellida tarbijaküsitlus, mille alusel saaks kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olevat nimetust „Bud" saab kvalifitseerida lihtsa ja kaudse geograafilise päritolu tähisena ning kas see nimetus on selles liikmesriigis muutunud üldnimetuseks. Samuti peab eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtuvalt sellest samast siseriiklikust õigusest ning juhul, kui ta leiab, et tarbijaküsitluse tellimine on vajalik, kindlaks määrama, milline on nende kontrollide läbiviimiseks vajalik piisavalt oluline arv tarbijaid; ning

– EÜ artikkel 30 ei sätesta konkreetset nõuet päritoluliikmesriigi nimetuse kasutamise kvaliteedi ja kestuse kohta selleks, et selle kaitse oleks nimetatud artikli alusel õigustatud. Küsimus, kas selline nõue kohaldub põhikohtuasjas, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul lahendada lähtudes siseriiklikust kohaldatavast õigusest ja eelkõige kõne all olevate kahepoolsete lepingutega sätestatud kaitsesüsteemist.

*Teine küsimus*

95 Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrusega nr 510/2006 sätestatud ühenduse kaitsesüsteem on ammendav sellisel viisil, et selle määrusega on vastuolus sellise kaitsesüsteemi kohaldamine, mis on ette nähtud kahe liikmesriigi vahelises lepingus – nagu kõne all olevad kahepoolsed lepingud –, mis annavad nimetusele, mis ühe liikmesriigi õiguse järgi on tunnustatud kui päritolunimetus, kaitse teises liikmesriigis, kus seda kaitset tegelikult soovitakse, hoolimata sellest, et selle päritolunimetuse registreerimist nimetatud määruse alusel ei ole taotletud.

Sissejuhatavad märkused

96 Esmalt tuleb meenutada, et esiteks, nagu on öeldud ka käesoleva kohtuotsuse punktides 51 ja 52, põhineb käesolev küsimus eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul eeldusel, et Tšehhi Vabariigis on nimetus „Bud" kaitstud kui päritolunimetus, mitte kui lihtne geograafilise päritolu tähis.

97 Teiseks tuleb märkida, et pärast seda, kui Euroopa Kohus tegi eespool viidatud kohtuotsuse Budějovický Budvar, ühines Tšehhi Vabariik Euroopa Liiduga.

98 Sellest tuleneb, et kuna kõne all olevad kahepoolsed lepingud puudutavad nüüd kahte liikmesriiki, siis nende sätteid ei saa nende kahe liikmesriigi vaheliste suhete suhtes kohaldada juhul, kui need on vastuolus ühenduse õigusega, eelkõige EÜ asutamislepingu kaupade vaba liikumist puudutavate sätetega (vt selle kohta eelkõige 20. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-469/00: Ravil, EKL 2003, lk I-5053, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

99 Lisaks tuleb märkida, et EÜ artikkel 307 ei ole selliste lepingute suhtes kohalduv, kuna ükski kolmas riik ei ole nende lepingute osalisriik (vt 27. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 235/87: Matteucci, EKL 1988, lk 5589, punkt 21).

100 Kolmandaks tuleb meenutada, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on nimetatud nimetus registreeritud kui päritolunimetus ja jääb seega Lissaboni kokkuleppe alusel kaitstuks.

101 Sellega seoses tuleb märkida, et vastupidi Tšehhi Vabariigile ei ole Austria Vabariik nimetatud kokkuleppe osapool, seega ei saa selle kokkuleppega sätestatud kaitset viimases liikmesriigis nõuda.

102 Seega küsimust, kas määruse nr 510/2006 ammendavus välistab põhikohtuasjas kõne all oleva nimetuse võimaliku kaitse Lissaboni kokkuleppe alusel, põhikohtuasjas ei teki.

103 Kuna päritolunimetuse mõiste, mis on sätestatud Lissaboni kokkuleppe artikli 2 lõikes 1, on sisuliselt identne määruse nr 510/2006 artikli 2 lõike 1 punktis a sätestatud mõistega, siis tuleneb sellest eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul, et nimetus „Bud" kujutab endast päritolunimetust selle määruse tähenduses.

104 On aga selge, et praegu ei ole nimetatud nimetuse registreerimist määruse nr 510/2006 alusel taotletud. Samuti ei ole vaidlustatud seda, et määruses nr 918/2004 (Euroopa Liidu eelviimase laienemise käigus Euroopa Liidu liikmesriigiks saanud kümnes riigis olemasolevate päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kohta) sätestatud üleminekumeetmete raames ei ole määruse nr 2081/92 alusel komisjonile registreerimiseks esitatud ühtegi taotlust.

105 Seega viitab teine küsimus eeldusele, mille kohaselt põhineb nimetuse „Bud” kaitse – mida Budvar Austria Vabariigis nõuab kõne all olevate kahepoolsete lepingute alusel – selle nimetuse kui päritolunimetuse Tšehhi Vabariigis kehtiva kaitse laiendamisel Austria Vabariiki; samuti vastab see nimetus määruse nr 510/2006 päritolunimetuse mõistele.

106 Seega tekib põhikohtuasjas täpsemalt küsimus, kas määrus nr 510/2006 on selles mõttes ammendav, et see keelab sellise siseriikliku kaitse ja sellest tulenevalt ka selle kaitse laiendamise teise liikmesriiki kõne all olevate kahepoolsete lepingute alusel.

Euroopa Kohtu vastus

107 Vastavalt kehtivale kohtupraktikale on määruse nr 2081/92 eesmärk tagada määruses viidatud geograafiliste nimetuste ühtne kaitse kogu ühenduses ning see määrus kehtestas kohustuse need nimetused ühenduses registreerida selleks, et need oleksid kaitstud kõikides liikmesriikides (vt selle kohta eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Budějovický Budvar, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika).

108 See eesmärk tuleneb määruse nr 2081/92 põhjendusest 7 (9. juuni 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-129/97 ja C-130/97: Chiciak ja Fol, EKL 1998, lk I-3315, punktid 25 ja 26), mis on sisuliselt sama määruse nr 510/2006 põhjendusega 6, mis sätestab:

„Sätestada tuleks ühenduse lähenemine päritolunimetustele ja geograafilistele tähistele. Ühenduse kaitse-eeskirjade raamistik võimaldab geograafilistel tähistel ja

päritolunimetustel areneda, kuna tänu ühtsemale lähenemisviisile tagavad kõnealused eeskirjad selliseid märgiseid kandvate toodete tootjatele võrdsed konkurentsitingimused ja suurendavad toodete usaldusväärsust tarbijate silmis."

109 Euroopa Kohus on samuti märkinud, et ühenduse õigusaktides avaldub üldine tendents väärtustada ühise põllumajanduspoliitika raames toodete kvaliteeti, et toetada nende toodete mainet muu hulgas kaitstud päritolunimetuste kasutamise kaudu, mille suhtes omakorda rakendatakse erikaitset. Põllumajandustoodete suhtes konkretiseerus see tendents määruse nr 2081/92 vastuvõtmisega – määruse põhjenduste järgi on see eelkõige suunatud tarbija ootuste rahuldamisele seoses kvaliteettoodete ja konkreetse geograafilise päritoluga, samuti on selle eesmärk lihtsustada tootjatel ausa konkurentsi tingimustes suurema sissetuleku saamist tegelike pingutuste eest kvaliteedi parandamisel (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused Ravil, punkt 48, ning 20. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-108/01: Consorzio del Prosciutto di Parma ja Salumificio S. Rita, EKL 2003, lk I-5121, punkt 63).

110 Päritolunimetused kuuluvad tööstus- ja kaubandusomandi õiguste hulka. Kohaldatava õiguse järgi on nende omanikud kaitstud selle eest, et päritolunimetusi kasutavad ära kolmandad isikud, kes soovivad saada kasu nende nimetuste maine pealt. Päritolunimetuse eesmärk on tagada, et seda kandev toode on pärit kindlaksmääratud geograafilisest piirkonnast ning et seda iseloomustavad teatavad eriomadused. Päritolunimetusel võib olla tarbijate hulgas suurepärane maine ning samuti võib see kujutada endast olulist klientuuri hankimise vahendit tootjatele, kellel on õigus päritolunimetust kasutada. Päritolunimetuse maine sõltub kuvandist, mis tarbijatel sellest on tekkinud. See kuvand sõltub põhiliselt toote eriomadustest ja üldisemalt toote kvaliteedist. Lõpuks rajaneb toote maine just viimati nimetatul. Tarbijate silmis sõltub tootjate maine ja toodete kvaliteedi vaheline seos lisaks veel sellest, kas nad on veendunud päritolunimetusega müüdud toodete autentsuses (eespool viidatud kohtuotsused Ravil, punkt 49, ning Consorzio del Prosciutto di Parma ja Salumificio S. Rita, punkt 64).

111 Sellest tuleneb, et määrus nr 510/2006, mis on vastu võetud EÜ artikli 37 alusel, kujutab endast ühise põllumajanduspoliitika vahendit, mille eesmärk on peamiselt tagada tarbijatele, et selle määruse alusel registreeritud geograafilise tähisega põllumajandustoodetel on tulenevalt sellest, et nad on pärit konkreetsest geograafilisest piirkonnast, teatud eriomadused ning seega tagavad need tulenevalt oma geograafilisest päritolust kvaliteedi, ning võimaldada neil põllumajandusettevõtetel, kes on teinud tegelikke pingutusi kvaliteedi parandamiseks, saada suuremat sissetulekut ning takistada kolmandatel isikutel nende toodete kvaliteedist tulenevast mainest kuritarvituslikult kasu saada.

112 Niisiis kui liikmesriikidel võimaldataks siseriikliku õiguse alusel – mis ei pruugi kõne all olevate toodete suhtes kehtestada nii rangeid nõudeid kui määrus nr 510/2006 – nende siseriiklikul territooriumil lubada oma ettevõtjatel kasutada nimetusi või sümboleid, mis selle määruse artikli 8 alusel on ette nähtud selle määruse alusel registreeritud nimetustele, siis tekiks oht, et nimetatud kvaliteeti ei suudeta tagada – mis on aga määruse nr 510/2006 peamine ülesanne – ning lisaks võib see kahjustada siseturul neid nimetusi või sümboleid kandvate toodete tootjate vahelise võrdse konkurentsi eesmärki ning eelkõige võib see kahjustada nende tootjate õigusi, kes on teinud tegelikke pingutusi kvaliteedi parandamiseks selleks, et nad saaksid selle määruse alusel registreeritud geograafilisi tähiseid kasutada.

113 Oht kahjustada peamist eesmärki, milleks on tagada asjassepuutuvate põllumajandustoodete kvaliteet, on seda olulisem, et – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 111 – vastupidi kaubamärkidele ei ole võimalike siseriiklike geograafiliste tähiste kaitsesüsteemide ühtlustamiseks paralleelselt vastu võetud mitte ühtegi ühenduse meedet.

114 Tuleb järeldada, et määruse nr 510/2006 eesmärk ei ole kehtestada siseriiklike reeglite kõrvale, mis võivad kehtima jääda, täiendavat kvalifitseeritud geograafiliste tähiste kaitsesüsteemi, nagu on kehtestatud nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määrusega (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 149), vaid sätestada selliste tähiste kohta ühtne ja ammendav kaitsesüsteem.

115 Mitu sellist kaitsesüsteemi iseloomustavat tunnust, nagu on sätestatud määrustes nr 2081/92 ja nr 510/2006, näitavad samuti, et nimetatud süsteem on ammendav.

116 Esiteks, vastupidi teistele ühenduse tööstus- ja kaubandusomandiõiguste kaitsesüsteemidele, nagu kaubamärkide puhul määrusega nr 40/94 kehtestatu või sordikaitse puhul nõukogu 27. juuli 1994. aasta määrusega (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, lk 1; ELT eriväljaanne 03/16, lk 390) kehtestatu, põhineb määrustega nr 2081/92 ja nr 510/2006 kehtestatud registreerimise kord pädevuse jagunemisel asjaomase liikmesriigi ja komisjoni vahel, kuna komisjon ei saa teha otsust nimetuse registreerimise kohta ilma, et asjaomane liikmesriik selleks taotlust esitaks ning sellise taotluse saab esitada ainult juhul, kui liikmesriik on kindlaks teinud, et see on õigustatud (6. detsembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-269/99: Carl Kühne jt, EKL 2001, lk I-9517, punkt 53).

117 Riiklikud registreerimise korrad kuuluvad seega ühenduse otsustusmenetlusse ning moodustavad selle ühe olulise osa. Need ei saa eksisteerida väljaspool ühenduse kaitsesüsteemi.

118 Mis puutub ühenduse registreerimise korda, siis on veel tähelepanuväärne, et määruse nr 510/2006 artikli 5 lõige 6 – mis on sisuliselt identne säte määruse nr 2081/92 artikli 5 lõikega 5, mis on sellesse määrusesse sisse viidud määrusega nr 535/97 – sätestab, et liikmesriigid võivad omal vastutusel kuni registreerimistaotluse suhtes otsuse vastuvõtmiseni kohaldada ajutist siseriiklikku kaitset.

119 Sellega seoses on Euroopa Kohus varem juba otsustanud, et sellest sättest tuleneb, et määrusega nr 2081/92 kehtestatud süsteemi raames, kus liikmesriikidel on pädevus võtta vastu otsuseid, isegi kui need on oma olemuselt ajutised ja nendega kaldutakse kõrvale nimetatud määruse sätetest, tuleneb see pädevus sõnaselgetest eeskirjadest (eespool viidatud kohtuotsus Chiciak ja Fol, punkt 32).

120 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 102, ei oleks sellisel sättel mõtet, kui liikmesriigid saaksid igal juhul säilitada oma vastavad päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitsesüsteemid määruste nr 2081/92 ja nr 510/2006 tähenduses ja jätta need kehtima paralleelselt nende määrustega.

121 Teiseks annab samuti tunnistust sellest, et selline kaitsesüsteem, nagu on sätestatud määrustega nr 2081/92 ja nr 510/2006, on ammendav, asjaolu, et selliste olemasolevate siseriiklike nimetuste kohta, nagu on põhikohtuasjas kõne all olev nimetus „Bud", on sätestatud üleminekusätted.

122 Niisiis kehtestas määruse nr 2081/92 artikkel 17 nn lihtsustatud registreerimise korra nende siseriiklike nimetuste kohta, mis on liikmesriigis seadusekohaselt kaitstud ja mille puhul on registreerimist taotletud või liikmesriikides, kus kaitsesüsteem puudub, nende nimetuste kohta, mis on kehtestatud kasutamise käigus (25. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-66/00: Bigi, EKL 2002, lk I-5917, punkt 28).

123 Oli ette nähtud, et kui nende registreerimist on taotletud kuue kuu jooksul, siis säilitati nende riiklik kaitse teatavate tingimuste alusel vastavalt nimetatud määruse artikli 13 lõikele 2 viieaastase üleminekuperioodi jooksul, mida seejärel pikendati määrusega nr 535/97 veel viieks aastaks.

124 Kuna see olemasolevate siseriiklike nimetuste kaitse üleminekuaja erisüsteem tunnistati määruse nr 692/2003 artikli 1 punktiga 15 kehtetuks, siis nägi komisjon määrusega nr 918/2004 ette üleminekusätted Euroopa Liidu eelviimase laienemise käigus Euroopa Liidu liikmesriigiks saanud kümnes riigis olemasolevate päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kohta, mis sätestasid sama, mis oli selles osas ette nähtud viieteistkümne vana liikmesriigi kohta.

125 Need sätted on eelkõige asjakohased käesoleval juhul, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul oli nimetus „Bud" kui geograafiline nimetus sel ajal Tšehhi Vabariigis olemas.

126 Määrusega nr 918/2004 oli sätestatud, et määruse nr 2081/92 tähenduses 30. aprillil 2004. aastal kümnes uues liikmesriigis olemasolevate päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste siseriikliku kaitse võib säilitada kuue kuu jooksul. Kuna lihtsustatud korda enam ei eksisteerinud, sätestas nimetatud määrus siiski, et juhul kui registreerimisavaldus oli esitatud selle kuuekuulise tähtaja jooksul, võis seda riiklikku kaitset säilitada seni, kuni komisjon on teinud määruse nr 2081/92 artiklile 6 vastava otsuse.

127 Nimetatud määrus annab seega kümnele uuele liikmesriigile samad võimalused, mis olid juba antud viieteistkümnele vanale liikmesriigile, st olemasolevate kvalifitseeritud geograafiliste tähiste riiklik kaitse oli lubatud ainult juhul, kui selle suhtes olid täidetud tingimused, mis nende tähiste kohta üleminekunormides olid sätestatud, mille hulgas oli tingimus esitada registreerimisavaldus kuuekuulise tähtaja jooksul, mille Tšehhi ametivõimud seoses põhikohtuasjas kõne all oleva nimetusega „Bud" jätsid täitmata.

128 Neid erisüsteeme, eelkõige teatud tingimustel liikmesriikidele antud sõnaselge luba säilitada olemasolevate kvalifitseeritud geograafiliste tähiste riiklik kaitse üleminekuajaks, oleks raske mõista, kui selliste tähiste ühenduse kaitsesüsteem ei oleks ammendav, mis tähendaks, et liikmesriikidele jääks igal juhul piiramatu võimalus sellised siseriiklikud süsteemid säilitada.

129 Eelnevast lähtudes tuleb teisele küsimusele vastata, et määrusega nr 510/2006 sätestatud ühenduse kaitsesüsteem on ammendav sellisel viisil, et sellega on vastuolus sellise kaitsesüsteemi kohaldamine, mis on ette nähtud kahe liikmesriigi vahelises lepingus – nagu kõne all olevad kahepoolsed lepingud –, mis annavad nimetusele, mis ühe liikmesriigi õiguse kohaselt on tunnustatud kui päritolunimetus, kaitse teises

liikmesriigis, kus seda kaitset tegelikult soovitakse, hoolimata sellest, et selle päritolunimetuse registreerimist nimetatud määruse alusel ei ole taotletud.

130 Võttes arvesse vastust teisele küsimusele, ei ole kolmandale küsimusele vastamine enam vajalik.

**Kohtukulud**

131 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

**1. 18. novembri 2003. aasta otsuse kohtuasjas C-216/01: Budějovický Budvar punktist 101 tuleneb, et:**

– **selleks, et kindlaks määrata, kas sellist nimetust, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib käsitada lihtsa ja kaudse geograafilise päritolu tähisena, mille kõne all olevatest kahepoolsetest lepingutest tulenev kaitse võib olla õigustatud EÜ artikli 30 kriteeriumide alusel, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohustus kontrollida, kas lähtuvalt Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast on see nimetus, isegi kui see ei ole geograafiline nimi,**

**vähemalt sobilik selleks, et anda tarbijale teada, et selle nimetusega märgistatud toode on pärit selle riigi territooriumil asuvast piirkonnast või kohast;**

– **eelotsusetaotluse esitanud kohus peab lisaks – taas lähtudes Tšehhi Vabariigis esinevatest tegelikest asjaoludest ja kontseptuaalsest arusaamast – kontrollima, kas – nagu on osutatud nimetatud kohtuotsuse punktis 99 – kõne all olev nimetus ei ole kahepoolsete lepingute jõustumise ajal või pärast seda muutunud selles liikmesriigis üldnimetuseks, mille kohta Euroopa Ühenduste Kohus on juba sama kohtuotsuse punktides 99 ja 100 otsustanud, et nende lepingutega kehtestatud kaitsesüsteemi eesmärki võib käsitada tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmisena EÜ artikli 30 tähenduses;**

– **juhul kui vastavasisulised ühenduse õigusnormid puuduvad, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus vastavalt siseriiklikule õigusele otsustama, kas Tšehhi Vabariigis esinevate tegelike asjaolude ja kontseptuaalse arusaama selgitamiseks on vaja tellida tarbijaküsitlus, mille alusel saaks kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olevat nimetust „Bud" saab kvalifitseerida lihtsa ja kaudse geograafilise päritolu tähisena ning kas see nimetus on selles riigis muutunud üldnimetuseks. Samuti peab eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtuvalt sellest samast siseriiklikust õigusest ning juhul kui ta leiab, et tarbijaküsitluse tellimine on vajalik, kindlaks määrama, milline on nende kontrollide läbiviimiseks vajalik piisavalt oluline arv tarbijaid; ning**

– **EÜ artikkel 30 ei sätesta konkreetset nõuet päritoluliikmesriigi nimetuse kasutamise kvaliteedi ja kestuse kohta selleks, et selle kaitse oleks nimetatud artikli alusel õigustatud. Küsimus, kas selline nõue kohaldub põhikohtuasjas, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul lahendada lähtudes siseriiklikust kohaldatavast õigusest ja eelkõige kõne all olevate kahepoolsete lepingutega sätestatud kaitsesüsteemist.**

**2. Nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 510/2006 (põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta) sätestatud ühenduse kaitsesüsteem on ammendav sellisel viisil, et sellega on vastuolus sellise kaitsesüsteemi kohaldamine, mis on ette nähtud kahe liikmesriigi vahelises lepingus – nagu põhikohtuasjas kõne all olevad kahepoolsed lepingud –, mis annavad nimetusele, mis ühe liikmesriigi õiguse järgi on tunnustatud kui päritolunimetus, kaitse teises liikmesriigis, kus seda kaitset tegelikult soovitakse, hoolimata sellest, et selle päritolunimetuse registreerimist nimetatud määruse alusel ei ole taotletud.**

Allkirjad